

ДРАГАНА ПАВЛОВИЋ*
Филозофски факултет
Ниш
РАДА СТОЈАНОВИЋ

УДК 371:37.018.43(497.11)
Монографска студија
Примљен: 26.01.2016
Одобрен: 22.02.2016
Страна: 437-450

УТИЦАЈ ИНТЕРНЕТА МЕЂУ МЛАДИМА У СРБИЈИ**

Сажетак: У раду су приказани резултати емпиријског истраживања ученика средњих школа о учесталости коришћења интернета. Полази се од става да су млади људи изузетно пријемчиви за употребу нових технологија, да веома радо и често користе интернет. Премда су ученици, као личности у развоју, још увек у процесу школовања, сматра се да школе са својим системом рада нису у стању да пруже адекватне одговоре младима, тако да је ова популације све више окренута интернет сервисима који нуде разноврсне садржаје. Истраживање има за циљ да утврди постојање статистички значајних разлика у ставовима ученика средњих школа о учесталости коришћења интернета у односу на социодемографске варијабле: пол, разред, школски успех и место становања. Подаци су прикупљени коришћењем петостепене скале Ликертовог типа ($\alpha = 0,850$) и обрађени у софтверском програму СПСС.

Резултати истраживања потврдили су основну хипотезу да независне варијабле немају утицаја на учесталост коришћења интернет садржаја од стране средњошколца. Наиме, утврђено је да припадници средњих школа у готово једнакој мери користе интернет, а да су минималне разлике присутне у односу на разред који похађају и у односу на место становања.

Кључне речи: коришћење интернета, нови медији, средњошколци, образовање, пол, школски успех, разред, место становања

Увод

Савремено друштво, карактеришу бројне економске, политичке, технолошке, културне, као и информационе промене, које неминовно условљавају појаву различитости на свим нивоима и у свим сегментима друштвеног развоја. У сложеној констелацији промена значајну улогу имају савремени медији који намећу нове и сложеније захтеве у свим областима живота, што имплицира потребу за сталним развојем и усавршавањем, како појединаца, тако и друштва у целини. У том контексту, поставља се питање да ли су нови медији

* dragana.pavlovic@filfak.ni.ac.rs

** Рад је у урађен у оквиру истраживачког пројекта број 179074 који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије

узрок за продубљивање различитости, или с друге стране могућност за њихово превазилажење.

Премда нови медији захтевају одређен степен развијености друштва, пре свега у материјалном погледу – те се и са тог аспекта може говорити о различитости, нема сумње да нове медијске технологије омогућавају глобално повезивање људи широм света, што опет говори у прилог њиховом деловању у смеру превазилажења различитости и умањивања јаза који постоји међу припадницима различитих друштвених група. У прилог томе, наводи се да средства нових технологија, посебно интернет са својим карактеристикама омогућава широку доступност и неометано комуницирање људи који се налазе на различитим тачкама целе планете. (Milutinović, 2009; Fojtika, 2014) Наиме, интернет је омогућио да се различите информације шире великом брзином са једног краја света на други, без обзира на развијеност земље, степен материјалног статуса, степен образовања, године старости, пол или образовање појединаца. Посматрано са тог аспекта нови медији имају високе потенцијале у делу превазилажења разлика међу људима, без обзира на то о каквим се разликама ради.

Међутим, чињеница је да ма колико били популарни, нови медији нису подједнако пихваћени од стране припадника свих категорија једног друштва. Истраживања показују да се током година однос према интернету и садржајима које он нуди мењао, од скептичности која је пратила његове почетке до широке популарности коју има данас. Наиме, настанак интернета се везује још за давњу 1968. годину, али је његово коришћење од стране шире популације остало релативно мало, све до појаве графичког корисничког интерфејса 1994. године, када Web већини становништва постаје пријемчив и доступан (Comptone, 2001). С обзиром да је на самом почетку само малобројна популација имала приступ и била заинтересована за коришћење нових технологија, све до средине деведесетих није било значајних студија које су се бавиле питањима разлика у коришћењу интернета. У годинама које следе повећаван је број истраживања о интернету, а друштвене потребе условиле су да интернет постане есенцијална платформа за размену информација, on line трговину, дистрибуцију и продају продуката (e-commerce), чиме је креирано ново on line окружење у коме не постоје временска и територијална ограничења (Yoon, Oссena, 2015).

Истраживања показују да су млади људи категорија становништва која је посебно сензибилисана на утицаје нових медија и то до те мере да се може с правом тврдити да средства нових медија чини саставни и неизоставни део њихове свакодневнице (Ono & Zavodny, 2003; Tapavički Duronjić, 2011). Младе генерације новог доба значајан део свог времена проводе уз Интернет, „који у односу на сва друга медијска средства нуди неслућене могућности када је реч о обиму, разноврсности и брзини добијања информација“ (Stanisavljević Petrović, 2015:317). Млади су веома пријемчиви у односу на средства дигиталне технологије и познато је да највећи део свог слободног времена проводе сурфујући интернетом у потрази за лако доступним садржајима и онлине активностима којима испуњавају време, потребу за новим информацијама, дружењем, разменом искуства. Поред коришћења нових медија у слободно време у

сврхе забаве и разоноде, млади користе медије у образовању, односно у сврхе учења и личног развоја. У том делу значајно је поменути улогу медија у процесу учења, посебно у делу нових начина сакупљања, складиштења, али и обраде информација у процесу образовања. Наиме, савремени медији омогућавају ученику да дође до потребних информација у свако време и на сваком месту, што је раније било незамисливо. У том контексту доступност информација које нуди интернет, ко и брзо и лако преношење свим корисницима битно су утицали на контекст образовања које све више поприма карактеристике виртуелног.

Имајући у виду да су млади особе у процесу сазревања, као и да су веома чести корисници интернета, истраживања су усмерена ка испитивању утицаја који нове технологије имају на њихов развој, учење и васпитање (Castaño-Muñoz, Duart & Sancho-Vinuesa, 2014).

Интернет и средњошколци

Основом савременог информатичког доба се сматра интернет, који у складу са својим карактеристикама битно мења стил живота свих друштвених група укључујући и припаднике средњошколске популације. Доступност као једна од основних карактеристика интернета омогућава брзо и лако долажење до информација, мења начине учења, развија нове облике комуницирања међу младима. Мултимедијалност као обележје интернета означава да је интернет објединио функције које су имали разни медији и тиме укинуо „просторно-временске баријере међу нама и отпочињући тако, нову еру непрекидне конектованости“ (Петровић, 2013: 418). Као глобално средство комуникације интернет омогућава младим људима свакодневне контакте са вршњацима из целог света, брзу размену информација и стицање нових знања.

Новија истраживања показују да је коришћење интернета битно изменило процес учења, које је за средњошколску популацију, која је још увек у процесу формалног образовања, једна од доминантних активности. Уз помоћ интернета учење добија нове облике, међу којима се према наводима Богдановић (2012: 10) издваја обука заснована на вебу (обједињавањем садржаја на WEB сајту образовне установе), затим е-mail-најједноставнији облик асинхроне интеракције, mailing листе-прилагођене раду са групом, on line форуми-омогућавају јавне расправе, internet relay chat (IRC)-синхрона комуникација заснована на текстуалним порукама преко Интернета, FIT-комбиновани пренос који обухвата делимично коришћење Web-а, Интернет сервиса и материјала на чврстим дисковима за пренос фајлова. Високи потенцијали интернета пружају корисницима брз приступ информацијама на једноставан начин, али и њихову размену, без обзира да ли их користе појединци или групе.

Користећи моћ овог медија да премости све могуће баријере у погледу простора и времена, образовање добија другачију димензију која му помаже да напредује у потпуно новом смеру и то много брже но што је икада до тада,

пружајући притом довољно простора за развој новог облика учења, e-learning-a. E-learning стога постаје тема која означава будућност учења, као и образовања у целини (Parkes, Stein & Reading, 2015; Alkhalaf, Drew & Alhussain, 2012).

Нови облици учења путем интернета представљају полазну основу за уношење промена у традиционални систем образовања, посебно када је реч о формалном образовању, у раду школа. Потпуно очекивано велика експанзија интернета условила је преиспитивање постојећег образовног система и његових могућности. Тачније, према навођењу ауторки Боровице и Костовић (2011: 380) долази до „потискивања школа“ од стране медија, те до парадоксалне чињенице да технолошка и информациона револуција сада захтевају образовну револуцију. Образовна револуција која би задовољила потребе модерног друштва без икакве сумње морала би бити заснована на искоришћавању постојећих потенцијала, а један од њих јесте свакако неограничени потенцијал Интернета.

Сагласно томе, може се констатовати да школе, као базичне установе за образовање и васпитање младих генерација све више „губе трку“ у односу на знања која млади стичу путем савремених медија. У циљу побољшања стања неопходно је мењање школског контекста у правцу задовољавања образовних потреба младих и превазилажења традиционалних образаца школског рада. Посматрано са тог становишта медији представљају кључно средство за промену и модернизацију рада школа. Сходно томе, наводи се да је процес промена у школама данас готово немогуће замислити без савремених медија. (Станисављевић Петровић&Цветковић, 2012).

Коришћење рачунара у школама и рад на развоју медијске писмености су два значајна предуслова која је неопходно испунити како би школа ишла у корак са временом. У складу са тако дефинисаним захтевом све већа пажња истраживача је усмерена ка питањима медијске писмености која је основна претпоставка за коришћење рачунара, како у школи, тако и ван ње (Ивановић, 2014).

Нема сумње да су средњошколци популација која је веома заинтересована за коришћење нових интернет технологија и да већи део свог слободног времена проводи уз рачунаре. Испитујући учесталост коришћења рачунара Мрђа (2010) наводи да средњошколци свакако припадају друштвеној групи која веома често користи рачунаре, да и поред обавеза у школи радним данима 39,3% ове популације користи рачунар између 1 и 3 сата дневно, а да 18,6% чак и по 5 сати, док је током викенда повећано коришћење рачунара. У истом истраживању констатује се да скоро сви испитани средњошколци редовно користе интернет (99.8%) за различите активности међу којима доминирају забава, дружење, комуникација, али и информисање и учење (Мрђа, 2010:97-99).

У новијим истраживањима пажња истраживача је усмерена на испитивање деловања савремених медија у односу на популацију деце и младих. У том контексту може се констатовати да истраживачи „имају подељена схватања о деловању савремених медија на младе. Док многи истичу позитивно

деловање медија (могућност да се прошире сазнања, развије машта и креативност, појача међусобна повезаност и толеранција) други указују на негативне импликације као што су: повећање отуђености међу младима, смањење физичке активности, охрабривање на деструктивно понашање“ (Максимовић, Станисављевић Петровић, 2014:476).

Подељена мишљења и дилеме о утицају интернета на развој и васпитање младих генерација могу чинити полазну основу за нека нова истраживања овог све актуелнијег медија.

Методолошки оквир рада

Основни циљ овог истраживања је да утврди ставове ученика средњих школа о учесталости коришћења интернета у односу на социодемографске варијабле: пол, разред, школски успех и место становања. Приказани резултати представљају део обимнијег истраживања које је реализовано током школске 2014/2015. године на територији јужне Србије.

У складу са циљем истраживања постављени су следећи истраживачки задаци: (1) утврдити ставове ученика средњих школа о учесталости коришћења интернета у односу на пол; (2) утврдити ставове средњошколаца о учесталости коришћења интернета у односу на разред који похађају; (3) утврдити ставове средњошколаца о учесталости коришћења интернета у односу на школски успех; (4) утврдити ставове ученика средњих школа о учесталости коришћења интернета у односу на место становања: село-град. Основна хипотеза истраживања је да нема статистички значајних разлика у ставовима ученика у односу на испитиване социодемографске варијабле, односно да не постоје разлике у ставовима средњошколаца о учесталости коришћења интернета у односу на пол, разред који ученици похађају, остварени школски успех, као и место становања – сеоска или градска средина.

Ове варијабле су изабране, јер се испитивањем жели утврдити да ли се ставови ученика о учесталости коришћења интернета мењају у зависности од датих варијабли. Наиме, у неким истраживањима утврђено је да полна припадност може утицати на учесталост коришћења интернета, те се тај утицај жели сагледати и на испитиваној популацији (Павловић, Стјепановић Захаријевски, 2015). Варијабла разред, изабрана је јер се жели испитати да ли постоје извесне разлике у одговорима испитаника у односу на разред који похађају, с обзиром да је реч о испитаницима првог и четвртог разреда средње школе. Школски успех је такође уврштен у независне варијабле као показатељ образовног постигнућа које такође можемо сматрати важним чиниоцем када је реч о учесталости коришћења интернета. У овом истраживању у обзир се узима просечан школски успех из свих наставних предмета у претходној школској години. Као последња независна варијабла изабрано је место становања, односно село или град као социокултурни простор који може битно утицати на интересовање ученика како за саме медије, њихово коришћење.

Зависна варијабла истраживања су ставови испитаних ученика о учесталости коришћења интернета.

Узорак истраживања је пригодан и чини га 460 ученика средњих школа: „Правно-пословна школа“ у Нишу (90), електротехничка школа “НиколаТесла” (90) у Нишу, „Медицинска школа“ у Лесковцу (100), „Средња школа“ у Грделици (80) и гимназија „Јован Скерлић“ у Владичином Хану (100).

С обзиром да је истраживање усмерено ка испитивању коришћења интернета у односу на различите социодемографске варијабле у табелама које следе детаљније је приказана структура узорка.

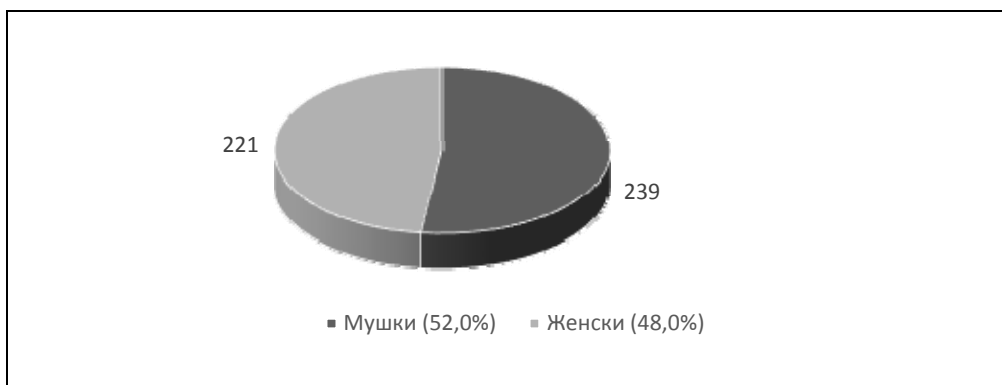

График 1. Структура узорка према полу

На основу приказаног Графика 1 може се видети да је овим истраживањем обухваћено 239(52%) испитаника мушког пола и 221(48%) испитаница женског пола на укупном узорку од 460 испитаника. Имајући у виду приказане податке може се закључити да су испитаници обухваћени овим истраживањем готово равномерно заступљени у односу на пол као варијаблу.

График 2 пружа увид у структуру испитаника на основу разреда који испитаници похађају. Конкретније, у истраживању је учествовало 237 (51,5%) испитаника првог и 223(48,5%) испитаника четвртог разреда.

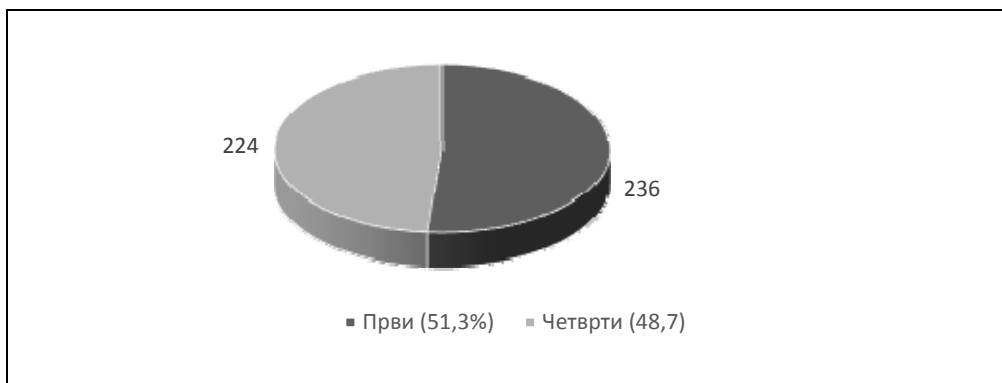

График 2. Структура узорка према разреду

Увид у График 3 пружа податке о структури узорка на основу школског успеха. Највећи број испитаника, тачније њих 244(53%) има одличан школски успех, док је најмањи број испитаника, њих 4(0,9%) са довољаним успехом. Закључује се да највећи број испитаника обухваћених истраживањем припада категоријама врло добрих и одличних, те да број испитаника у односу на наведене категорије није равномерно распоређен.

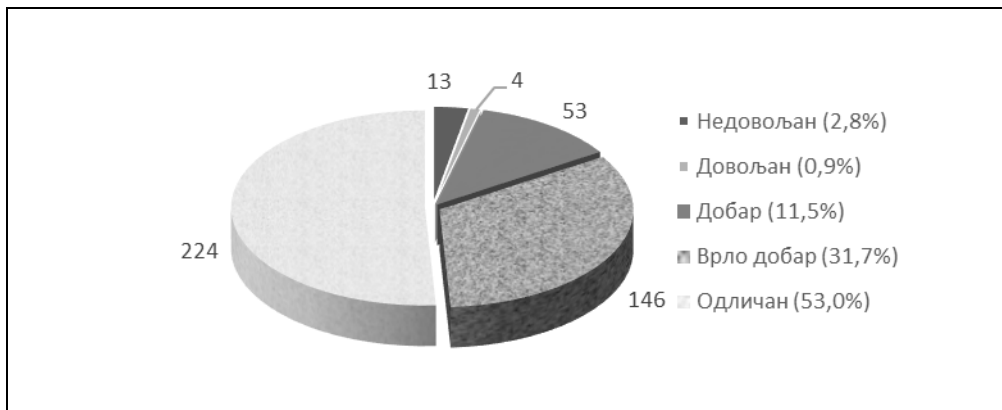

График 3. Структура узорка према успеху

На основу приказаног Графика 4 може се закључити да је број испитаника у односу на дату варијаблу, месту становања, равномерно распоређен. Томе у прилог говоре приказани подаци којима се уочава да је истраживањем обухваћено 236(51,3%) испитаника чије је место становања село, и 224(48,7%) испитаника чије је место становања град.

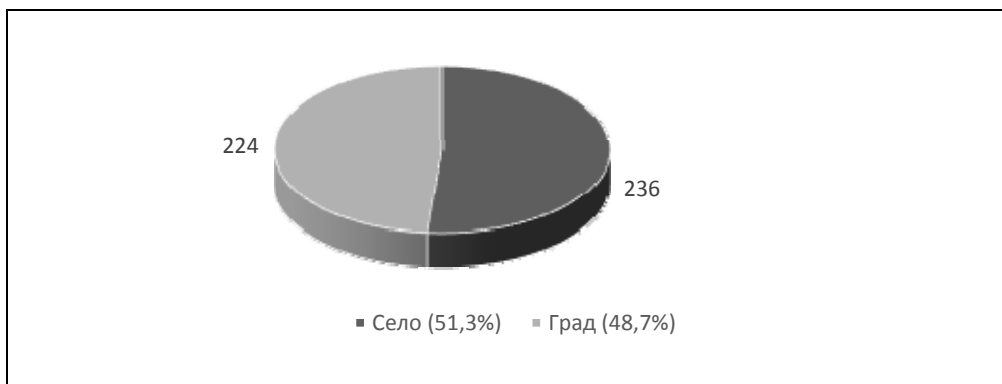

График 4. Структура узорка према месту становања

Као инструмент истраживања коришћена је петостепена скала процене Ликертовог типа (Cronbach alpha $\alpha=0,850$), посебно конструисана за потребе овог истраживања, састављена од 55 ајтема. С обзиром да су се за потребе овог рада користили само подаци који се односе на учесталост коришћења интернета од стране ученика, у скали је коришћено: Више пута у току дана користим интернет; Једном дневно користим интернет; Једном недељно посећујем ин-

тернет; Интернет посећујем неколико пута у току два, три месеца; Никада не користим интернет.

За обраду података коришћен је специјализовани софтвер за статистичку обраду података (SPSS for Windows 17.0) на основу кога су добијену квантитативни подаци који су послужили за даљу анализу и интерпретацију.

Приказ и интерпретација резултата истраживања

У циљу сагледавања ставова ученика средњих школа на подручју јужне Србије о учесталости коришћења интернета пошло се ајтема који се односи на њихову процену о томе колико често у временском оквиру од једног дана до неколико месеци користе интернет.

Прегледом резултата приказаних у Табели 1 уочавамо да највећи број испитаника користи интернет више пута у току дана. Наиме, чак 304 (66,1%) испитаника определило се за модалитет „у потпуности се слажем“ чиме је потврдило велику учесталост коришћења овог медија међу средњошколцима. Обзиром да приказани резултати указују да се веома мали број испитаника 19(4,1%) изјаснио да никада не користи интернет, долази се до закључка да је интернет медиј са којим су млади веома упознати и који умногоме одређује њихове свакодневне активности.

	Ранг	N	Уопште се не слажем	Углавном се не слажем	Нисам сигуран/а	Делумично се слажем	У потпуности се слажем
Више пута у току дана користим интернет.	1	460	24	18	36	78	304
			5,2%	3,9%	7,8%	17%	66,1%
Једном дневно користим интернет.	2	460	290	70	34	21	45
			63%	15,2%	7,4%	4,6%	9,8%
Једном недељно посећујем интернет.	3	460	408	20	10	6	16
			88,7%	4,6%	1,7%	1,3%	3,5%
Интернет посећујем неколико пута у току два, три месеца.	4	460	405	21	8	11	15
			88%	4,6%	1,7%	2,4%	3,3%
Никада не користим интернет.	5	460	427	7	4	3	19
			92,8%	1,5%	0,9%	0,7%	4,1%

Табела 1: Ставови ученика о учесталости коришћења интернета

	Пол	M	SD	df	t-test	p
Више пута у току дана користим интернет.	Мушки	4,4	1,1	458	0,741	0,459
	Женски	4,3	1,1			
Једном дневно користим интернет.	Мушки	1,8	1,3	458	-0,350	0,726
	Женски	1,9	1,3			
Једном недељно посећујем интернет.	Мушки	1,3	1,0	458	1,593	0,112
	Женски	1,2	0,7			
Интернет посећујем неколико пута у току два, три месеца.	Мушки	1,3	1,0	458	1,429	0,154
	Женски	1,2	0,8			
Никада не користим интернет.	Мушки	4,7	1,0	458	-1,212	0,226
	Женски	4,8	0,7			

Табела 2: Ставови ученика о учесталости коришћења интернета у односу на пол

Поређењем са претходним истраживањем о учесталости коришћења интернета које је 2013. године спроведено у нашој земљи, може се закључити да у међувремену није дошло до значајних промена. Наиме, према навођењу ауторки Поповић-Ћитић и Марковић (2013: 199) истраживањем које је спроведено на узорку од 814 ученика, се указује да више од две трећине (68,4%) испитаника посећује интернет сваки дан. Стога се закључује да се тренд свакодневне употребе интернета задржао и данас, а обзиром на све ширу примену овог медија, може се очекивати да ће се такав тренд одржати и у будућности.

Резултати приказани у Табели 2 указују да нема статистички значајне разлике у одговорима испитаника везаним за учесталост употребе интернета, а у односу на независну варијаблу - пол. Ставови ученика средњих школа, мушког и женског пола, су углавном уједначени, а то се може закључити на основу прегледа аритметичких средина, што даље упућује на закључак да пол не утиче на ставове испитаника везане за учесталост употребе интернета. Добијени резултати се међутим разликују у односу на резултате истраживања према којима дечаки чешће посећују интернет и на њему проводе више времена (Stanisavljević Petrović, Radović & Ivanović, 2012: 226).

	Разред	M	SD	df	t-test	p
Више пута у току дана користим интернет.	Први	4,2	1,2	458	-2,273	0,023
	Четврти	4,5	1,0			
Једном дневно користим интернет.	Први	1,8	1,3	458	-0,528	0,599
	Четврти	1,9	1,4			
Једном недељно посећујем интернет.	Први	1,2	0,8	458	-0,608	0,545
	Четврти	1,3	0,9			
Интернет посећујем неколико пута у току два, три месеца.	Први	1,3	0,9	458	-0,074	0,941
	Четврти	1,3	0,9			
Никада не користим интернет.	Први	4,7	1,0	458	-1,504	0,130
	Четврти	4,8	0,7			

Табела 3: Ставови ученика о учесталости коришћења интернета у односу на разред

Прегледом резултата у приказаној Табели 3 уочавамо да постоји статистички значајна разлика у одговорима испитаника везаних за учесталост коришћења интернета, а у односу на разред. Конкретно, реч је о тврдњи која гласи „Више пута у току дана користим интернет“ ($p=0,023$). Закључује се да већи број испитаника четвртог разреда више пута у току дана користи овај медиј. Даљим прегледом вредности аритметичких средна уочава се да су ставови ученика првог и четвртог разреда углавном уједначени, на основу чега закључујемо да разред ученика средњих школа углавном не утиче на учесталост коришћења интернета.

	Школски успех	M	SD	df	F-test	p
Више пута у току дана користим интернет.	Недовољан	4,5	1,1	4	1,374	0,242
	Довољан	3,8	1,0			
	Добар	4,5	0,8			
	Врло добар	4,4	1,1			
	Одличан	4,3	1,2			
Једном дневно користим интернет.	Недовољан	1,5	1,3	4	1,034	0,389
	Довољан	2,3	1,9			
	Добар	1,6	1,2			
	Врло добар	1,8	1,3			
	Одличан	1,9	1,3			
Једном недељно посећујем интернет.	Недовољан	1,3	1,1	4	0,084	0,987
	Довољан	1,3	0,5			
	Добар	1,2	0,8			
	Врло добар	1,3	0,8			
	Одличан	1,3	0,9			
Интернет посећујем неколико пута у току два, три месеца.	Недовољан	1,8	1,5	4	1,903	0,109
	Довољан	1,8	1,5			
	Добар	1,4	1,0			
	Врло добар	1,2	0,7			
	Одличан	1,3	0,9			
Никада не користим интернет.	Недовољан	4,3	1,5	4	1,839	0,120
	Довољан	4,8	0,5			
	Добар	4,9	0,4			
	Врло добар	4,7	1,0			
	Одличан	4,8	0,8			

Табела 4: Ставови ученика о учесталости коришћења интернета у односу на школски успех

На основу резултата у приказаној Табели 4, може се закључити да школски успех не утиче на учесталост коришћења интернета. У оквиру приказане табеле не постоји статистичка значајност у одговорима испитаника за задати задатак, док су ставови испитаника различитог школског успеха, прегледом вредности аритметичких средина, релативно хомогени.

Анализом приказаних резултата у наведеној Табели 5 уочавамо да постоји статистички значајна разлика у одговорима испитаника чије је место стано-

вања село, односно град, а у односу на учесталост коришћења интернета. Статистички значајна разлика се уочава у одговорима испитаника везаним за тврдњу „Једном недељно користим интернет“. Одређени степен неслагања се може уочити прегледом вредности аритметичке средине који упућује на закључак да већи број ученика који живи у граду једном недељно посећује интернет. На основу прегледа осталих вредности аритметичких средина, закључујемо да су ставови ученика хомогени, те да место становања углавном не утиче на употребу интернета. Овакве резултате можемо квалификовати као очекиване, обзиром да данас место становања не представља никакву препреку приликом коришћења интернета. Интернет је широко распрострањен медиј, те се његова подједнака заступљеност и у сеоским подручјима подразумева.

	Место становања	M	SD	df	t-test	p
Више пута у току дана користим интернет.	Село	4,3	1,1	458	-0,007	0,994
	Град	4,3	1,1			
Једном дневно користим интернет.	Село	1,8	1,3	458	-0,528	0,599
	Град	1,9	1,4			
Једном недељно посећујем интернет.	Село	1,1	0,6	458	-3,139	0,002
	Град	1,4	1,1			
Интернет посећујем неколико пута у току два, три месеца.	Село	1,3	0,8	458	-0,074	0,941
	Град	1,3	0,9			
Никада не користим интернет.	Село	4,8	0,8	458	0,472	0,637
	Град	4,8	0,9			

Табела 5: Ставови ученика о учесталости коришћења интернета у односу на место становања

Закључак

Брз и интензиван развој нових медија и технологија доводи до бројних променама у области друштвеног система. Промене изазване њиховим утицајем видљиве су у свим друштвеним подсистемима, укључујући и образовни систем. Млади, као особе у процесу развоја у току свог одрастања, развоја, социјализације и васпитања, веома су подложни утицајима медија и то не само као пасивни конзументи, већ и као активни учесници. Нова информатичка ера оставила је препознатљиве трагове у одрастању младих генерација и наметнула потребу за развојем медијских компетенција које су неопходне како би се млади могли адаптирати и адекватно припремити за живот у будућем друштву. Сходно томе, медијско образовање и култура постају све актуелније поље за истраживања, посебно када је реч о младима.

Припадници средњошколске популације, као посебна друштвена група, веома су сензибилни на појаву и коришћење нових медија. Нови медији са

својим карактеристикама као што је доступност, мултимедијалност, брзина у размени информација непрестално изазивају пажњу и интересовање младих који су још увек у процесу формалног школовања. Таквом стању доприноси чињеница да су школе, са својим системом рада у раскораку са потребама младих, да су застареле и анахроне институције у којима још увек доминирају традиционални облици учења. Из тог разлога млади се веома често окрећу новим медијима у којима проналазе одговоре на сва своја питања, али и нове начине да остваре комуникацију са вршњацима или да једноставно дођу до потребних информација. Истраживања потврђује да млади, поред забаве и разоноде интернет користе и за учење, као и да су нове форме учења популарније и пријемчивије за млађе генерације (Павловић, Стјепановић Захаријевић, 2015; Станисављевић Петровић, 2015). У складу са тим сасвим је разумљиво да ученици средњих школа веома радо користе интернет и да на њему проведе већи део свог слободног времена.

Резултати истраживања потврдили су постављену хипотезу да средњошколци веома често користе интернет. Наиме, утврђено је интернет користе више пута у току дана, као и да социодемографске варијабле: пол, разред, школски успех и место становања највећом мером не утичу на употребу овог, све популарнијег, медија. резултати истраживања иду у прилог твдњи да интернет брише границе и превазилази разлике међу ученицима различитог пола, разреда, успеха, места становања.

Минималне статистичке разлике које су добијенеу одговорима испитаника везаним за учесталост коришћења интернета, а у односу на разред уочене су само у једној твдњи која гласи „Више пута у току дана користим интернет“. Постојање ове разлике је разумљиво и може се протумачити чињеницом да су ученици четвртог разреда у односу на ученике који су тек уписали средњу школу, зрелији, али и искуснији у коришћењу интернет садржаја, као и да имају развијеније информатичке компетенције, јер су и током основне, и вероватно током средње школе имали предмете који су их адекватно оспособљавали за коришћење различитих садржаја са интернета. Ученици четвртог разреда имају и озбиљније обавезе, које можда изискују претраживање одређених сајтова или израду презентација, те из тог разлога своје обавезе не могу да заврше од једном, већ је потребно да више пута у току дана приступе интернет сервисима. Такође, може се претпоставити да ученици четвртог разреда озбиљније приступају својим обавезама и није довољно да за припремање одређене лекције користе само књигу, већ и одређене интернет изворе путем којих могу добити додатне информације и проширити свија знања.

Друга статистички значајна разлика се уочава у одговорима испитаника везаним за тврдњу „Једном недељно користим интернет“. Наиме, одређени степен неслагања се може уочити прегледом вредности аритметичке средине који упућује на закључак да већи број ученика који живи у граду једном недељно посећује интернет. Може се констатовати да су ови резултати изненађујући, тим пре што је реч о средњошколцима који живе у градским срединама, за које се, с обзиром на стил живота, може очекивати чешћи приступ интернету. Међутим, потребно је имати у виду да средњошколци у градским

средионама имају значајно богатију културну понуду (биоскопи, позоришта), као и већу понуду кафића и клубова, што може утицати на на чињеницу да мање користе интернет у односу на вршњаке који живе на селу.

Приказано истраживање има своја ограничења, која се односе на величину узорка, али и на степен социо-економске развијености подручја на коме је истраживање реализовано. С друге стране, поменути недостаци, посебно други, може бити интересантан управо због добијених података који потврђују да се и у мање развијеним средионама код популације млађих људи све чешће користи интернет технологија, те да сиромаштво и неразвијеност нису препрека када је реч о коришћењу средстава нових медија.

Литература:

1. Alkhalaf, S., Drew, S., Alhussain, T. (2012): Assessing the impact of e-learning systems on learners: a survey study in the KSA. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 98-104.
2. Borovica, T., Kostović, S. (2011): Savremeni mediji u funkciji obrazovne revolucije. *Kultura*, 133, 370-381.
3. Castaño-Muñoz, J., Duart, J.M., Sancho-Vinuesa, T.(2014): The Internet in face-to-face higher education: Can interactive learning improve academic achievement? *British Journal of Educational Technology*, 45(1): 149-159.
4. Compaine, Benjamin M. (2001): *The Set-Up: Documenters of the digital divide*, in Benjamin M. Compaine, ed. *The digital divide*. MIT Press, Cambridge.
5. Fojtka, R. (2014): Mobile Technologies Education, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 143, 342 – 346.
6. Ivanović, M. (2014): Development of Media Literacy – an Important Aspect of Modern Education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 149, 438 – 442
7. Maksimović, Jelena; Stanislavljević Petrović, Zorica (2014): Teorijsko metodološka zasnovanost istraživanja uticaja medija na adolescente. *In medias res*.3(4), 484-498.
8. Milutinović, I. (2009): Uticaj interneta na komunikacionu praksu, *Kulture polisa*, posebno izdanje, str. 91-108.
9. Mrđa S.(2010): *Kulturni život i potrebe učenika srednjih škola u Srbiji*. Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, Beograd.
10. Norris, Pippa (2001): *Digital Divide. Civic Engagement, Information Poverty and the Internet Worldwide*, Cambridge University Press, New York.
11. Ono, H., Zavodny, M.(2003): Gender and the Internet. *Social Science Quarterly*, 84(1), 111-121.
12. Parkes, M., Stein, S., Reading, C. (2015): Student preparedness for university e-learning environments. *Internet and Higher Education*, 25, 1-10.
13. Pavlović, D., Stjepanović Zaharijevski, D. (2015): The use of the Internet through the prism of gender differences among University students in the Balkans, *TEME*, XXXIX (3), 681-699.
14. Petrović, D. (2013): Internet kao interpersonalni medij-slučaj Srbije. *Sociologija*, 55(3), 417-438.
15. Popović-Čitić, B., Marković, M. (2013): Faktorska struktura testa internet-zavisnosti kod učenika starijih razreda osnovnih škola. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 12(2), 179-200

16. Stanisavljević Petrović Z., Cvetković, M. (2012): Modernizacija školskog sistema u Srbiji. *Kultura polisa*, br. 18, Godina IX, 181-195.
17. Stanisavljević Petrović, Z., Radović, V., Ivanović, A. (2012): Medijska pismenost i kultura učenika osnovnih škola u Nišu. *Kultura*, 137, 210-234.
18. Stanisavljević Petrović, Zorica (2015) : Students preferences in using the internet contents. Rethinking education by leveranging the eLearning pillar of the Digital Agenda for Europe, p. 316-321, Carol I NDU Publishing House, Bucharest.
19. Tapavički Duronjić, T. (2011): Postmilenijumska generacija u umnoženoj stvarnosti, *Kultura polisa*, god. VIII, br.16, str. 143-158.
20. Yoon, Hyun Shik; Occena, Luis G. (2015): Influencing factors of trust in consumer-to-consumer electroniccommerce with gender and age, *International Journal of Information Management* Vol. 35, 352–363.

THE IMPACT OF THE INTERNET AMONG YOUTH IN SERBIA

Summary: This paper presents the results of empirical research regarding the frequency of the high school students Internet use. We start from the premise that young people are very receptive to the use of new technologies, that they use the Internet very often and with enthusiasm. Although the students, as persons in development, are still in the process of education, it is believed that schools with their system of work are not able to provide adequate responses to young people, so that this population is increasingly turning to the Internet services that offer a variety of contents. The study aims to determine the existence of statistically significant differences in the attitudes of high school students about the frequency of the Internet use with respect to sociodemographic variables: gender, class, school success and place of residence. Data were collected using a five-point Likert scale ($\alpha=0.850$) and processed in the SPSS software program.

Research results confirmed the basic hypothesis that the independent variables have no impact on the frequency of the high school students Internet use. It has been established that the high school students use the Internet almost equally, and that the minor differences are present in relation to the year of study and the place of residence.

Key words: Use of the Internet, new media, high school, education, gender, school success, class, place of residence